

Har skoleleder ansvar for internasjonalisering?

Arvid Frøsland
Assisterende rektor
Lister videregående skole

Lister videregående skole

Rektors ansvar å legge til rette for at mål nås

Utgangspunkt er bl.a.:

- Opplæringsloven:
 - § 1.1: "...opne dører mot verda....."
 - "... utvide kjennskapen til..... vår felles internasjonale kulturtradisjon...."
- Generell del av læreplanen:
 - Det allmenndannede menneske – internasjonalisering og tradisjonskunnskap
- St. meld. nr 30 (2003-2004): Kultur for læring
- St. meld. Nr 14 (2008-2009): Internasjonalisering av utdanning
- Læreplanene

Prioriteringer.....

Lister videregående skole

V
-en

– Rotfeste og vidsyn

Sjøfartsbyen Farsund har vore retta mot havet og utlandet bortafor. Orienteringa utover lever vidare – gjennom internasjonalt skulesamarbeid.

– Du skal vite kven du er og kor du kjem frå, men det hjelper lite om du ikkje kan opne vindauga og sjå ut, seier rektor Arvid Frøland ved Eilert Sandt vidaregåande skule. Vidstyret på denne skulen er heilt kerkert, der han truar hardt i utbygging på Sørfjordbyen. Frøland fortel om historia som sjøfartby, ein nederlandsar som herla læremetett her, om stor utvandring til USA – mange kom og tilbake.

– Vi har svært mange elever her med amerikanske namn, seier Frøland.

Bjørnsen i Slovakia

Ved Eilert Sandt tok internasjonaliseringa til for fullt i bygginga av 1990-talet. Skulen kom i kontakt med ein skule i Østgeret Aust-Lyskland, og dei to partane har ferdigleiv elevutveksling. Skulen deltok for fyrste gong i eit IKT-basert Comenius-samarbeid i 2000. Då var det ikkje alle som fyrsteforsøpet særstendig hadde fått undert kvar sin berbare PC gjennom eit nasjonalt prosjekt. Emnet for samarbeidet var barskaffing utveksling, og dei andre deltakarstatane var skular i Polen, Slovakia og Frankrike.

– Skulane i Polen og Slovakia ligg i turpindstørrelse der det ikkje utan vidare er så lett å tenkje på at industriar ikkje skal forsvinne. Eg trur både vi og dei lærte mykje av samarbeidet, seier Frøland. Kommunikasjon mellom skulane gjekk via e-post og Internet, og elevutveksling vart lagt ut på ei særre nettavis.

– Samarbeidet gav inspirasjon og ein pedagogisk metode. Vi lærte mykje ein om sjøfar og, seier audeinspirator og lærer Øystein Sævi, som er ei drivkraft i det internasjonale arbeidet ved skulen. Nokre elever og lærar vitja alle samarbeidstatane, og Sævi viser fram eit fotografi frå turen til Slovakia. Biletet viser eit gateteikn for «Bjørnsens gate».

– Bjørnstjerne Bjørnson har ei kag stjerne i Slovakia på grunn av at han var ein politisk agitator for rettane til små land. Ein lærar der berarte oss om dette historiet, seier Sævi.

Etter at dette samarbeidet var over, heldt skulen fram med bilatesitt samarbeid med skulen i Slovakia. Frøland kan ein gong på dokumentar «Bjørnsen og de små nasjonane» frå heimesida til Eilert Sandt.

På tvers av fag

For at ulike prosjekt skal verte veltukka, må ein ha opplutnad frå lærarane, understrekar Sævi.

– Lærarane får mange nye inntrykk, og det er slik sett ei form for etterutdanning. Men deltakinga må vere frivillig, seier Sævi som meiner ein måurdere nøye kofortis ein skal bruke tid og ressursar på samarbeidsprosjekt.

– Ein må vere realistisk, og ikkje late arbeidet ta overhand. Godt føle- og utveksling er eit samarbeidsresultat, so ete må ha

– Skolene og vidstyre er styrket på eit dokument West-Agder fylkeskommune laga som internasjonaltisering. Det er eit faktastisk namn, seier rektor Arvid Frøland (t.v.) saman med lærar Øystein Sævi.

No er skulen på tenkjes til eit nytt Comenius-prosjekt med start neste haust. – Eg var på eit kontaktsminar i Maastricht i mars. Der etablerte vi kontakt med skular i Frankrike, Irland, Nederland, Polen og Tyskland. Emnet derom gongen vort emnet. Vi tok hovudskilling utgangspunkt i naturfag, men truar kan og kome inn under geografi, samfunnsfag, økonomi og språkfag. Det er ei utfordring å krytze opplegget til

lærplanane i dei ulike landa, seier Sævi. Rektor Frøland truar emnet er godt egna for å lære av kvarandre: – Her er det lagt lokale planar for ein vidstefagplan, medan partane i Irland har overproduksjon og i staden byrjar å produsere biodiesel. Dette går rett inn i problemstillinga.

Text og foto: KETIL BROTTVEIT

“ Du skal vite kven du er og kor du kjem frå, men det hjelper lite om du ikkje kan opne vindauga og sjå ut

– Ta vare på røynslene

Kor går vegen vidare etter deltaking i nokre Comenius-prosjekt? Nettverket EL05 er for skular som framleis vil leggje vekt på europeisk samarbeid.

Eilert Sandt har nylig slutta seg til EL05 – eit nettverk og ein løtebank for skular som er nøgde innvarde europeisk skulesamarbeid. Seks norske vidaregåande skular deltek, og Trond Vågno ved Askim vidaregåande skule er norsk koordinator.

– Gjennom EL05 kan vi oppretthalde det som er skapt og ta vare på røynslene vi har. Elevane skal verte medvitne om den europeiske kulturarven og demokratisk ve-

nederlandsk EL05-skule gjennom eit Comenius-prosjekt. Askim vidaregåande skule er svært internasjonalt orientert. Skulen har eigne internasjonale klassar med i alt 500 elevane, og desse samarbeider med skular i 12 andre land.

Europeisk loggbok

Dei norske EL05-skulane arbeider med å lage ei eiga elevmappe for internasjonaliseringarbeidet.

– Tanken er å forføre ei slags europeisk loggbok der elevane skildrar seg sjølv og kva dei kan – til dennes språk. Etter kvart som dei deltek i europeiske samarbeidsprosjekt, fårer ein dette inn i mappa, seier Vågno. EL05 kan og brukast til ledelsearbeid

elevane til ein EL05-skule i eit anna land for å lære om emnet. Ein lærar hos oss skal ha eit opphald ved ein EL05-skule i Tyrkio for å studere undervisninga der, seier Vågno, som vunar at fleire norske skular setjer seg til EL05.

EL05 vart oppretta av Nederland i 2004 – då dei hadde presidentskapet i EU. Forlikinga EL05 er basert på rederlandsbók, og er innrettet til skulane som lærerplanfag. EL05 er ei utbygging for europeisk samarbeid ved ein skule, og er ein arena for å vidareføre arbeidet utover Comenius-prosjekt med

Sørlandet – gateway to Europe?

Men laber aktivitet i skolen
når det gjelder
internasjonalisering ...

Mitt eget utgangspunkt:

Alle prosjekter – også de som gjelder internasjonalisering – må ha en **relevans** i forhold til vårt oppdrag. De må helst løfte fram **noe av det vi driver med til daglig** - det store, overordnede eller de daglige, små problemstillingene. De må **forankres i personalet**, og de må også **gi en mening for elevene**. Ledelsen må ha en **støttende rolle**. Bruk av **IKT skal vektlegges** i prosjektarbeidet.

Å ha fokus på
internasjonalisering betyr
ikke nødvendigvis at en
må reise!

Det er ikke vanskelig å finne partnere!

- eTwinning
- Studiereiser for skoleledere
- Forberedende møter
- Annen nettverksbygging

- Elevutveksling/-praksis
- Lærerstudent

- "Sustainable development" (1999-2002) — Finland, Polen, 2 x Slovakia

- "IT-portfolio – soft skills" (2008-2010) – Østerrike, Tsjekkia, Tyskland, Romania, Luxemburg

- "Werte in meinem Leben" (2010-2012) – Tyskland, Tyrkia, Romania, Tsjekkia, Luxemburg, Østerrike

- ZEUS – Europatanken i
opplæringen (2012-2014)
– Tyskland, Østerrike, Luxemburg, Tsjekkia

- Frafallsprosjektet (2011-2013) – ”Preventing Dropping Out: Steps to Success Towards the European Benchmarks” – Spania (Katalonia), Finland, Ungarn, Bulgaria

Frafallsprosjektet - hvorfor:

- Trykk fra politikere og skoleeiere om å øke gjennomføringen
- Skolen har definert økt gjennomføring som satsingsområde nr 1
- Aktuell problemstilling i de fleste land i Europa

Utgangspunktet var:

Hva kan vi lære av hverandre?

Er det mulig å definere noen fellestrekk og kanskje identifisere noen "good practices" som virker over landegrensene, og som bidrar til å øke gjennomføringen?

Virkningene for Lister vgs

- Vi ser at trykket og forventningene økes internt – ikke minst i ledergruppa – når vi lar lederne involveres i prosjektet
- Vi ser også en økt diskusjon innad – vi trenger et speil som holdes opp for oss - refleksjon
- Lister vgs har vært igjennom en sammenslåingsprosess – vi bruker Comenius-prosjektene aktivt til å knytte sammen avdelingene

Vi trenger av og til et speil som holdes opp for oss

Lister videregående skole

- Hovedfokus for Lister vgs – økt samhandling

Lister videregående skole

Erfaringer:

- Vi må balansere involveringen mellom entusiastene og de som sitter på gjerdet – vurdere virkningen innad
- Avgjørende å la elevene være del i prosjektet – effekten ut mot dem
- Emne/tema - aktuelt/relevant
- Prosjektet integreres i det vi ellers gjør ved skolen
- God intern informasjon er avgjørende
- Stimulerer IKT-bruk
- Øker motivasjonen

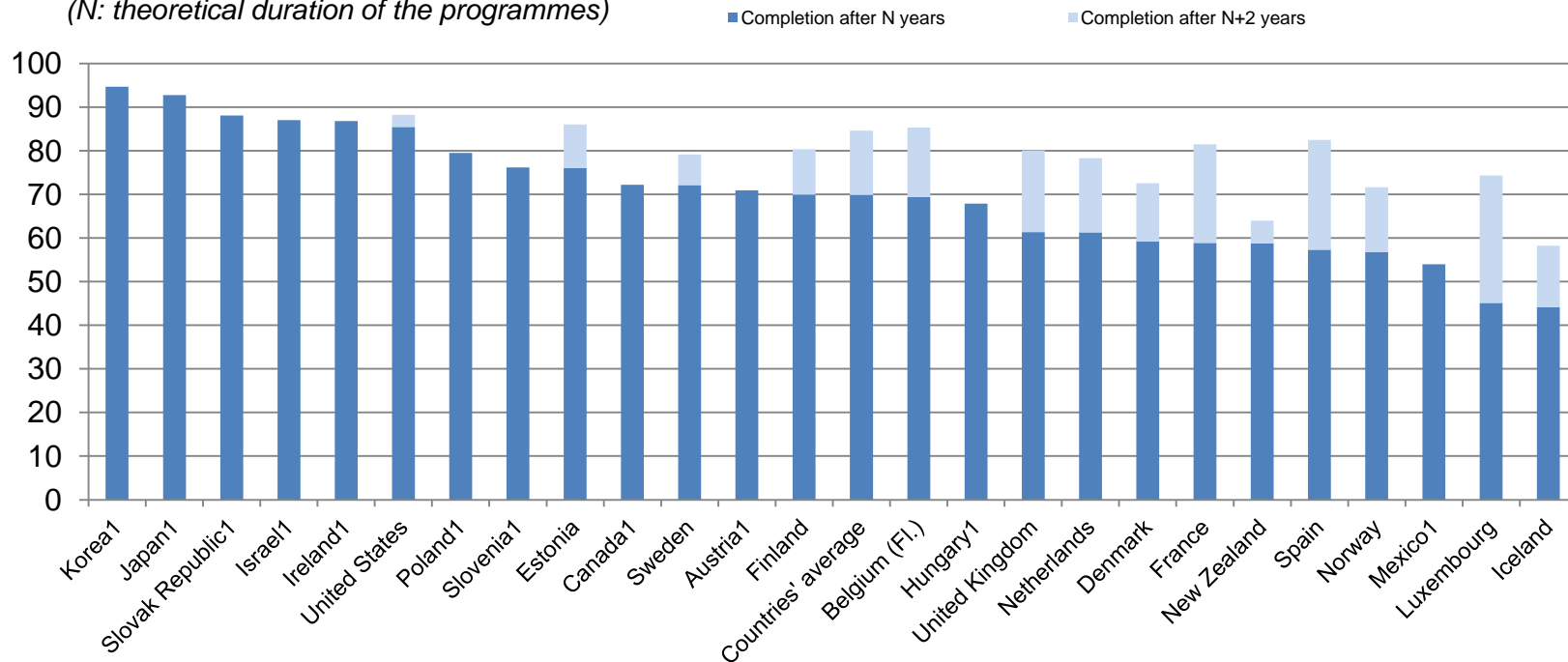
Vi er nå mer enn midtvegs i fracfallsprosjektet:

- Undersøkelser – foresatte/elever – fem forskjellige land
- Ulike tradisjoner og holdninger
- Endring av ordbruk fra drop-out til fullført/bestått
- Ytre/indre motivasjon
- Refleksjon og læring – for alle
- Nettverksbygging
- "Good practices" – decalogue
- Nytt prosjekt – endret metodikk – større "pedagogisk verktøykasse"

Chart A2.4. Successful completion of upper secondary programmes

(N: theoretical duration of the programmes)

Note : Please refer to Annex 3 for details concerning this indicator, including methods used, programmes included/excluded, year of entry, etc.

1. N+2 information missing.

Countries are ranked in descending order of the successful completion of upper secondary programmes (after N years).

Source: OECD. Table A2.5. See Annex 3 for notes (www.oecd.org/edu/eag2012).